

Politinė reklama žiniasklaidos priemonėse

REKOMENDACIJOS

1. **Politinė reklama** – valstybės politiko, politinės partijos, jos nario, politinės kampanijos dalyvio vardu ir (ar) interesais bet kokia forma ir priemonėmis už užmokestį ar kitokį atlygį arba kaip auka viešai skleidžiama informacija, kuria siekiama paveikti rinkėjų motyvaciją balsuojant rinkimuose ar referendume arba kurios skleidimu siekiama propaguoti politinę partiją, jos narį ar kandidatą.
2. Politinės reklamos skleidimo *neatlygintinai* draudimas reiškia, kad draudžiama neatlygintinai (kaip auką ar neatlygintiną paslaugą) skleisti politinę reklamą, nepaisant vyksta ar nevyksta politinė kampanija (rinkimai ar referendumas). Šis draudimas taikomas visiems viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams (radijui, televizijai ir kitiems transliuotojams, laikraščiams ir kitiems spaudiniams), nesvarbu, ar jie nacionaliniai, regioniniai, vietiniai, taip pat interneto informaciniai portalams.
3. Be to, tokiems transliuotojams (retransliuotojams) kaip radijas ir televizija (nesvarbu, ar jie nacionaliniai, regioniniai ar vietiniai) draudžiama transliuoti (retransliuoti) garso ir vaizdo kūrinius (reklaminius filmukus, filmus), taip pat iš anksto parengtus vaizdo ir garso kūrinius. Šis draudimas taikomas nepaisant vyksta ar nevyksta politinė kampanija (rinkimai ar referendumas).
4. Ne politinės kampanijos laikotarpiu visi viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai gali rengti ir skleisti įprastinio pobūdžio informacinius pranešimus apie valstybės politiką, politinių partijų, kandidatų veiklą. Tokiais pranešimais negali būti agituojama balsuoti partijos ar kandidato interesais arba už tokius pranešimus negali būti arba numatoma atsilyginti. Priešingu atveju skleidžiami informaciniai pranešimai turės agitacijos ir politinės reklamos požymių.
5. Politinė reklama nebus laikoma politinės kampanijos laikotarpiu skleidžiami įprastinio pobūdžio informaciniai pranešimai apie valstybės politiką, politinių partijų, kandidatų veiklą, *išskyrus atvejus*, kai tokiais pranešimais yra agituojama balsuoti

partijos ar kandidato interesais arba už tokius pranešimus yra atsilyginama arba numatoma atsilyginti.

6. Viešosios informacijos rengėjai ir skleidėjai politinę reklamą gali skleisti tik pagal visiems politinės kampanijos dalyviams vienodus įkainius ir sąlygas, kurie ne vėliau kaip likus 45 dienoms iki rinkimų ar referendumo (tai yra ne vėliau kaip iki 2008 m. rugpjūčio 28 d.) turi būti pateikti Žurnalistų etikos inspektoriui.

7. Šie įkainiai nedelsiant skelbiami Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos interneto tinklalapyje. Įkainiai ir sąlygos gali būti pakeisti tik žurnalistų etikos inspektoriaus sutikimu.

8. Užsakymai politinei reklamai gali būti priimami ne anksčiau kaip po 5 darbo dienų nuo įkainių ir sąlygų pateikimo Žurnalistų etikos inspektoriui.

9. Radijo ir televizijos transliuotojai gali rengti (pagal sutartis) diskusijų / pokalbių laidas pagal visiems politinės kampanijos dalyviams vienodus įkainius ir vienodomis sąlygomis, tačiau nacionaliniai transliuotojai rinkimų agitacijos laikotarpiu negali rengti tokių laidų. Taigi radijas ar televizija negali sudaryti išskirtinių sąlygų kuriai nors partijai ar kandidatui, be to, negali atsisakyti vienodomis sąlygomis sudaryti sutartį su kokia nors partija ar kandidatu.

10. Draudžiama skleisti politinę reklamą pirmame periodinio spaudos leidinio puslapyje.

11. Visiems viešosios informacijos rengėjams ir skleidėjams draudžiama skleisti politinę reklamą, jeigu jos paskleidimas prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams.

12. Įstatymų leidėjas be 2-11 punktuose nurodytų nuostatų nenumatė jokių kitų apribojimų skleisti politinę reklamą per radiją ir TV ne politinės kampanijos ir politinės kampanijos laikotarpiais, išskyrus rinkimų agitacijos laikotarpį (2008 m. Seimo rinkimuose: rugsėjo 12 d. – spalio 11 d.).

13. Įstatymų leidėjas suvaržė galimybę skleisti politinę reklamą rinkimų agitacijos laikotarpiu (2008 m. Seimo rinkimuose: rugsėjo 12 d. – spalio 11 d.) per nacionalinius transliuotojus. Įstatymas nustato, kad Vyriausioji rinkimų komisija (toliau – VRK) yra įgaliota parinkti nacionalinius transliuotojus, kurie skleis politinę reklamą (18 str. 7 d.). Politinės reklamos skleidimas per nacionalinius transliuotojus rinkimų agitacijos kampanijos laikotarpiu finansuojamas valstybės biudžeto lėšomis iš Vyriausiajai rinkimų komisijai skirtų asignavimų. Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija rinkimų agitacijai skirtas laidas transliuoja pagal Seimo rinkimų įstatymo nuostatas.

14. Įstatymų leidėjas nenumatė ribojimų regioniniams ar vietiniams transliuotojams transliuoti politinę reklamą rinkimų agitacijos laikotarpiu, tačiau šioms transliacijoms galioja anksčiau minėti reikalavimai: politinė reklama turi būti atlyginama, jos įkainiai privalo būti pateikti Žurnalistų etikos inspektoriui ne vėliau kaip iki 2008 m. rugpjūčio 28 d., be to, visiems politinės kampanijos dalyviams (politinėms partijoms, kandidatams) turi būti taikomos vienodos sąlygos.

15. Žiniasklaidos priemonės gali atsisakyti skleisti politinę reklamą, kurioje yra kitus kandidatus ir politines partijas kompromituojančios medžiagos, jeigu atsisakoma prisiimti galimas atsakomosios nuomonės paskleidimo išlaidas.

16. Atkreiptinas dėmesys, kad politinė reklama, skleidžiama visuomenės informavimo priemonėse turės būti pažymėta VRK nustatyta tvarka ir sąlygomis.

17. Rinkimų agitacija, nepaisant jos būdų, formų ir priemonių, **draudžiama likus 30 valandų iki rinkimų pradžios (tai yra nuo spalio 11 d. 1 val.)** ir rinkimų dieną iki balsavimo pabaigos.

18. Likus 10 dienų iki rinkimų (5 – jeigu vyksta pakartotinis balsavimas) ir po rinkimų rezultatų nustatymo praėjus 25 dienoms (tai yra 2 (3) kartus) viešosios informacijos rengėjai / skleidėjai privalo VRK pateikti **Viešosios informacijos rengėjo ar skleidėjo deklaraciją**, kurioje deklaruoja politinės kampanijos laikotarpiu paskelbtą politinės kampanijos reklamą, nurodo paskelbtos politinės reklamos kainą, įkainius, skelbimo laiką (plotą) ir politinės kampanijos dalyvį, kurio interesais politinės kampanijos reklama buvo paskelbta, taip pat asmenį, užsakiusį parengti ar paskleisti politinę reklamą, ir asmenį, apmokėjusį už politinės reklamos paskleidimą (2008 m. Seimo rinkimuose: spalio 2 d. (spalio 21 d.) ir lapkričio 13 d. (lapkričio 27 d.).

19. Viešosios informacijos leidėjai ir žurnalistai, rengdami mokamas ar nemokamas laidas, vadovaujasi Konstitucija ir įstatymais, Lietuvos Respublikos tarptautinėmis sutartimis, humanizmo, lygybės, pakantos, pagarbos žmogui principais, gerbia žodžio, kūrybos, religijos ir sąžinės laisvę, nuomonių įvairovę, laikosi profesinės etikos normų, *Lietuvos žurnalistų ir leidėjų etikos kodekso* nuostatų, padeda plėtoti demokratiją, visuomenės atvirumą, skatina visuomenės pilietiškumą ir valstybės pažangą, stiprina valstybės nepriklausomybę, ugdo valstybinę kalbą, tautinę kultūrą ir dorovę (Visuomenės informavimo įstatymo 3 str. 1 d.).